

Ірина Кононенко, д-р філол. наук, ад'юнкт
Варшавський університет, Варшава, Польща

СЛОВЕСНІ ЗРОЩЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ І ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ

Присвячена дослідженню утворення словесних зрощень в українській і польській мовах. Особливості цих слів проаналізовано із залученням матеріалу інших слов'янських мов. Зрощення розглядається як поєднання в одне слово синтаксичних конструкцій. Словесні зрощення виникли ще в індоєвропейській мові, але з часом їхня продуктивність у різних мовах стала суттєво розходитися. Зокрема, у польській мові зрощення більш поширені порівняно з українською. Частотність і вживання словесних зрощень відображено в національних корпусах обох мов. Проаналізовано творення зрощень – різних частин мови. Найпоширенішими в українській і польській мовах є іменникові зрощення. Типовими для обох мов є злиття в одне слово форми дієслова в наказовій формі та іменникової форми. У польській мові, на відміну від української, епізодично утворюються дієслівні зрощення. Показано активізацію творення зрощень в Інтернет-культурі, передусім у хаштегах. Описано проблематику подальших досліджень зрощень у слов'янських мовах.

Ключові слова: *слово, складне слово, композит, зрощення, словесний, український, польський, слов'янський, мова.*

Словотвірна діяльність є важливим показником динаміки розвитку кожної мови. Українська та польська мови характеризуються зближеними тенденціями творення слів. Основним словотвірним способом у цих, як і в інших слов'янських, мовах є афіксація. Утворення складних слів (композитів), конверсія (взаємоперехід частин мови) та омонімізація вважаються непродуктивними способами словотвору. В останні роки спостерігаються своєрідні процеси в оновленні лексичного складу української та польської мов, зокрема, зріс ступінь продуктивності складних слів. Утворення таких одиниць в обох мовах відзначається як спільними, так і відмінними, контрастивними явищами.

Словоскладання виникло ще в індоєвропейській і праслов'янській мовах як наслідок поєднання в одне слово синтаксичних конструкцій [Вступ : 117, 122, 165]. На появі складних слів у слов'янських мовах позначився також поступ суспільного й науково-технічного прогресу, розвиток виробництва.

Серед композитів у сучасних слов'янських мовах виокремлюють одиниці, що утворені шляхом зрощення – лексико-синтаксичного способу словотвору, наслідком якого є номінації, тотожні словосполученню. Синтаксичний зв'язок і послідовність компонентів при цьому зберігаються, проте утворена одиниця має граматичне оформлення і лексичне значення слова, напр.: укр. *горищвіт*; пол. *brzuchynóg*; рос. *сумасшедший*; білорус. *штодзень*; чес. *bohužel*; словац. *pozoruhodný*; болг. *преждевременен*. У західнослов'янських мовах зрощення більш частотні, ніж у східнослов'янських і південнослов'янських мовах.

Відповідно зрощення частіше трапляються в польській, аніж в українській мові [Кононенко : 380–385] (водночас зрощення поширеніші в українській мові порівняно з російською та білоруською). Поширення зрощень у польській мові можна пояснити як праслов'янською традицією, так і впливом німецької, частково – чеської мов, у яких такий спосіб словотворення доволі продуктивний.

У сучасній українській і польській мовах значна частина зрощень вийшла з активного ужитку і має конотативне забарвлення. Статус багатьох зі словесних зрощень у кожній із мов, що досліджуються, потребує коректування. Скажімо, в українській і польській мовах є слова *паливода* та *paliwoda*. У “Словнику української мови” в 11-ти т. слово *паливода* має стилістичну позначку *розм.* (СУМ, т. 6, 27), в “Універсальному словнику польської мови” *paliwoda* позначене як застаріле (USP, t. 3, 19). Очевидно, що для з'ясування характеристики цих слів, як і в багатьох інших випадках, необхідно звертатися до національних корпусів мов (КУМ, НКР). Згідно з даними Корпусу української мови слово *паливода* вживається в художніх текстах XIX ст. (переважно це романи П. Куліша) або в більш сучасних творах, присвячених козащині, з метою стилізації. У публіцистичних текстах це слово не вживається. Таким чином, сьогодні слово *паливода* в українській мові застаріле, що має бути відображене в новому тлумачному “Словнику української мови”. У Національному корпусі польської мови є лише одне вживання слова *paliwoda* в романі В. Реймонта. Уточнення вимагає також опис значень слів *паливода* та *paliwoda*; їхня семантика в обох мовах зближена, але словникові дефініції не збігаються. Подібних прикладів можна наводити чимало.

Поряд зі словесними зрощеннями пасивного вжитку в українській і польській мовах трапляються нейтральні одиниці, частина з яких термінологізувалася, напр.: укр. *перекотиполе, крутиголовка, вічнозелений, насамперед*; пол. *mysikrólik, swawola, małoznanu, dotychczas*. Різного типу співвідношення нейтральних українських і польських зрощень зручно аналізувати на матеріалі двомовного тематичного словника (STPU).

Лексико-синтаксичним способом зрощення в українській і польській мовах утворюються іменники, прикметники, прислівники та займенники, у польській мові – також дієслова, в обох мовах – службові слова.

1. Іменники. Найпоширеніша група іменникових складних слів – зрощень співвідноситься з предикатними структурами, у яких представлено дієслово в імперативній (наказовій) формі та іменник – суб'єкт або об'єкт дії, напр.: укр. *прудивус, урвиголо-ва*; пол. *toczykij, pasibrzuch*. “Зрощуватися” можуть атрибутивно-субстантивні конструкції. Такий тип іменникових утворень більш характерний для польської мови, напр.: укр. *добраніч* // пол. *dobranoc, bożykwiat, kurzyślad*. Серед подібних польських зрощень виділяються поєднання в одне слово сполучень – сталих назв рослин і птахів (див. далі). Відносно новим утворенням є зрощення компонентів фразеологічного звороту *taminsynek*.

Трапляються унікальні польські субстантивні зрощення інших структур. Зокрема, це зрощені іменниково-іменникові сполучення (*psubrat, okamgnienie*), об'єднання зворотного займенника й іменника (*sobiepan, sobiepanek*), зрощення частки та іменника (*nibyjadoda, nibynóżka*).

Серед українських і польських іменникових зрощень найбільш поширені просторічні імперативні субстантиви, які передають негативну оцінку осіб (укр. *пройдисвіт, загнибіда, жмикрут, крутивус*; пол. *pucybut, golibroda, gryzipiór, lamistrajk*). Значна частина зрощень – назв осіб в обох мовах перейшла до пасивного складу лексики, напр.: укр. *зайдиголова, обходисвіт*; пол. *burzyświat, nosigrosz*. Зрощені номінації осіб іншої моделі трапляються в українській і польській мовах епізодично, напр.: укр. *донжуан*; пол. *sobiepan, taminsynek*.

Назви осіб за характерними ознаками поведінки з імперативною першою частиною в українській і польській мовах в основному розходяться. Цікаво, що в інших слов'янських мовах зрощення – назви осіб такої моделі поодинокі. Скажімо, у російській мові існують лише іменники *неразлейвода* (очевидно, запозичення з української) і *держиморда* (слово походить від прізвища, утвореного М. Гоголем за українською моделлю; відповідна лексема була запозичена з російської в українську мову).

Прикметно, що в українській і польській мовах існували свої продуктивні компоненти слів-зрощень такого типу; нині ці моделі не утворюються, пор., напр.: укр. *крути-* (*крутивус, крутиголова, крутихвіст, крутихвістка*), *пали-* (*палисвіт, паливода, -світ* (*дурисвіт, пройдисвіт, обходисвіт, палисвіт*)), *-голова* (*зірвіголова, зайдиголова, закрутиголова, песиголова, крутиголова, урвіголова, пробийголова, шибайголова*), *-вус* (*свербивус, прудивус, крутивус*); пол. *moczy-* (*moczygęba, moczymorda*), *liczy-* (*liczygrosz, liczykrupa*), *-gęba* (*moczygęba, strzepiegęba*), *-woda* (*woziwoda, nosiwoda, maciwoda, paliwoda*), *-grosz* (*wilżygrosz, robigrosz, lapigrosz, wykpigrosz, nosigrosz, dusigrosz, wydrwigrosz, wyciskajgrosz, liczygrosz*).

В обох мовах утворення з однаковими компонентами можуть складати синонімічну групу, напр.: укр. *урвіголова, шибайголова, зірвіголова, зайдиголова, пробийголова; крутивус, прудивус*; пол. *nosiwoda, woziwoda; moczygęba, moczymorda, moczywąś*. Водночас наявність однакового елемента в різних словах-зрощеннях не завжди свідчить про їхнє зближення, пор. українські назви осіб (*вертихвіст, крутихвіст, підчихвіст*) і птахів (*дерихвіст, трясихвіст, шелихвіст*).

Зрощення поширені серед питомих слов'янських власних назв. Зокрема, частина власних імен людей є зрощеннями, пор. пол. *Vogutii*; укр. *Богдана*; рос. *Всеволод*; чес. *Jaroslava*; білорус. *Уладзімір*; серб. *Марислав*; хорв. *Branimira*. Зрощення частотні серед українських прізвищ, напр.: *Покиньборода, Затувлівер, Неїжбориц, Непийтиво, Задерихвіст, Панібудьласка*. Нерідко такі прізвища вважають типовими лише для українців [Масенко : 96], проте подібні утворення є й у польській антропонімії, хоча їхнє вживання обмежене, напр.: *Bolibrzuch, Burcymucha, Palikot*; пор. епізодично в інших мовах: чес. *Nejezchleb*.

Виразні за своєю внутрішньою формою власні імена та прізвища нерідко використовують у народній творчості та художній літературі. Наприклад, героями слов'янського фольклору стали багатирі з іменами – зрощеннями різного типу, пор. укр. *Вернидуб* (*Вурвидуб*) і *Вернигора* (*Валигора*) і пол. *Waligóra* і *Wyrwidąb*, пор. типове тільки для української казки ім'я *Котигорошок* (*Котигорошко*), яке згодом стало розмовним словом. Козацькі прізвища – зрощення часто використовуються в українській літературі, пор., наприклад, прізвище *Дершкур* у романі К. Гордієнка “Дівчина під яблунею” [Фридрак : 1], *Паливода* у творах П. Загребельного, Ю. Мушкетика й ін. Зрощення – власні назви часом стають імпульсом до утворення імен художніх персонажів, пор., скажімо, імена хлопчиків у вірші О. Пархоменка: Мала мати два сини, Дивно звалися вони. Трохи старший – *Детимам*, А молодший – *Явесам* (пор.: Де ти, мам?; Я все сам). Герой роману Г. Сенкевича “Вогнем і мечем” польський шляхтич має прізвище *Podbipięta* (його меч – *Zerwikaptur*), причому це давнє гербове шляхетське прізвище, що зафіксоване в історичних хроніках (GN), пор. розмовні слова *chwalipięta*, *wiercipięta*. Відомим персонажем польської дитячої поезії став Стефек Бурчимуха з вірша М. Конопницької: *O większego trudno zucha, Niż był Stefek Burczymucha*. Популярною в польській літературі та мистецтві (твори Ю. Словацького, С. Гошинського, С. Виспянського, Я. Матейка) була постать народного пророка-лірника Вернигори (*Wernyhora*), який був українцем.

Зрощення знайшли також своє вираження у слов'янській, передусім у західнослов'янській, у тому числі в польській, топоніміці, пор., напр.: чес. *Vrchlabí*, *Soběchleby*; словац. *Babindol*, *Velušovce*; пол. *Wilczepole*, *Wilczelasy*, однак: *Wilcze błota*.

Серед іменників – зрощень виділяються лексико-семантичні групи номінацій (особливо народних) рослин (укр. *болиголов*, *ломикамінь*, *перекотиполе*, *свербивус*; пол. *przebiśnieg*, *kurzyśląd*, *zabiściek*, *lwipyszczek*) і птахів (укр. *дерихвіст*, *боривітер*, *крутиголовка*; пол. *woleoczko*, *mysikrólik*). Поодинокими в обох мовах є утворення різних модельних типів з інших лексико-семантичних груп, напр.: укр. *горидуб* (гра), *палікопа* (свято), пол. *okryjbieda* (‘лахміття’), *parzybroda* (‘капуста з картоплею’), *okamgnienie* (‘мить’), *wszechświat* (‘всесвіт’), *hulajnoga* (‘самокат’), *zawalidroga* (‘перешкода’) та ін. Іменникові зрощення в польській мові нерідко мають специфічні граматичні показ-

ники, пор., наприклад, слово *widzimi się*, що виникло внаслідок зрощення конструкції *widzi mi się* (дослівно – *бачиться мені*). У сучасній мові це слово має значення ‘примха’ і є невідмінюваним, пор.: *kierować się swoim widzimi się*. У частині польських зрощень моделі “прикметник + іменник” може відмінюватися не тільки другий, але і перший компонент, напр.: *Wielkanoc – Wielkanocy / Wielkiejnicy, Rzeczpospolita – Rzeczpospolitej / Rzeczypospolitej, Białystok – Białegostoku*.

2. Прикметники. Зрощені ад’єктиви нерідко утворюються внаслідок поєднання прислівників з прикметниками. Здебільшого це утворення останнього періоду (про слова типу *внутрішньодержавний* див.: [Тараненко : 168]). Ці номінації частково подібні в обох мовах, напр.: укр. *довготривалий* // пол. *długotrwały*; укр. *багатоденний* // пол. *wielodzienny*; укр. *малоцінний* // пол. *niskowartościowy*; укр. *маловиразний* // пол. *małowyrazisty*; укр. *низькочортний* // пол. *niskogatunkowy*; укр. *вічнозелений* // пол. *wiecznozielony*. Водночас у польській мові закріпилося й роздільне написання деяких із наведених зрощень, пор.: *dlugo trwały*.

Еквівалентами ряду українських складних ад’єктивів із першим компонентом адвербіального походження нерідко стають польські словосполучення, пор., напр.: укр. *високорозвинений* // пол. *o dużym stopniu rozwoju*; укр. *малопотужний* // пол. *o małej mocy*; укр. *низькочолій* // пол. *o niskim czole*; укр. *вельмишановний* // пол. *wielce szanowny*.

Прикметникові зрощення в польській мові можуть виникати в результаті зрощення іменника з прикметником або дієприкметником, напр.: *karygodny, czcigodny, jasnowidzący, długogrający*; зрідка прикметники утворюються шляхом поєднання конструкції з прийменником, напр.: *wniebowzięty*.

3. Прислівники. Частина складних слів – зрощень виникає внаслідок стягнення конструкцій із прийменником. Зрощеними одиницями такої моделі переважно стають прислівники, напр.: укр. *насамперед* // пол. *nasamprzód*; укр. *спідлоба* // пол. *spodełba*; укр. *утридорога, причому, позаочі*; пол. *wtenczas, dotychczas, dlatego*. Частими є приклади українських і польських прислівників одного походження, які в українській мові стали зрощеннями, а в польській мають роздільний правопис, напр.: укр. *напам’ять* // пол. *na pamięć*; укр. *задовго* // пол. *za długo*; укр. *нагорі* // пол. *na górze*.

Зрощеними є також прислівники, які утворилися внаслідок поєднання займенників укр. *що* // пол. *co* із субстантивованою частиною, напр.: укр. *щораз (щоразу)* // пол. *coraz*; пор. укр. *щохвили (щохвилини)* // пол. *co chwila*.

4. Займенники. Зрощеннями виступає невелика група українських і польських займенників. Одним із компонентів таких слів є первинний займенник. В українській і польській мовах зрощені займенники повністю розходяться між собою, пор., напр.: укр. *абихто, абищо, абиякий, що-будь, хтозна-який*; пол. *któż, któryż*.

5. Дієслова. У польській мові, на відміну від української, трапляються зрощення – дієслова, напр.: *zadośćuczynić*. Подібні утворення поширені також у чеській, словацькій, сербській, хорватській мовах і переважно є кальками з німецької мови, напр.: пол. *wniebowstąpić, zmartwychwstawać*.

6. Службові слова. Зрощеннями є чимала група службових слів. Виділяються прийменники, які виникли переважно з об'єднань первинних прийменників із будь-якою частиною мови, у тому числі з прийменником, напр.: укр. *щодо, внаслідок, задля*; пол. *spośród, pomiędzy, poza, zza*. Зрощені сполучники становлять поєднання повнозначних частин мови з частками або прийменниками, можливі й інші комбінації частин мови, напр.: укр. *втім, мовби, щоб, абищо*; пол. *dlatego, jakby, gdyby*. Подібним шляхом творяться зрощені частки: укр. *абияк, анітрохи*. Модифікацію зрощення становить виняткова на загальнослов'янському тлі польська частка *lada* [Вақ : 272].

Зрощення в українській і польській мовах в основному розходяться, і це не дивно, оскільки такі слова здебільшого мають яскраву внутрішню форму, образність, а отже, відбивають особливості ментального світу представників різних націй, напр.: укр. *нечуйвітер, утрикіль, догоричерева, варивода*; пол. *męczydusza, zapchajdziura, obieżyświat, świszczypała*. Скажімо, в українській мові утворилося слово *Великдень*, оскільки Воскресіння Ісуса Христа відбулося ранком (пор. болг. *Великден*, макед. *Велигден*). Натомість у польській мові закріпилася назва *Wielkanoc*, тому що в час Воскресіння було ще темно і носії мови сприйняли цей час як ніч.

Складному слову-зрощенню в одній мові може відповідати в іншій мові складне слово іншого типу, однокореневе слово або словосполучення, пор.: укр. *пройдисвіт* // пол. *spryciarz*; укр. *загальновідомий* // пол. *powszechny, ogólnie znany*; укр. *малоймовірний* // пол. *mało prawdopodobny*; укр. *утридорога* // пол. *za paskarką cenę*; пол. *powsinoga* // укр. *волоцюга*; пол. *moczygęba* // укр. *п'яниця*; пол. *wtenczas* // укр. *у той час*.

Зрощення довгий час вважалися у слов'янських мовах малопродуктивним способом словотворення. Досить несподівано утворення зрощень за різними моделями зазнало нового імпульсу завдяки Інтернет-культурі. Зокрема, у 2007 р. в американському сегменті Інтернету почали з'являтися хаштегі (хештегі, гештегі) – слова або об'єднання слів, написані разом, розпізнавальним знаком яких стала так звана решітка (#), напр., *#happynewyear*. Хаштегами позначають політичні акції, рекламу товарів і послуг та ін. При цьому хаштегі поступово проникають у побутове писемне слововживання, пор. укр. *безвізнаш*, пол. *polskadziejczyzna*. Зрощення хаштегного типу (електронні адреси, назви сайтів, блогів та інше) можуть бути стилістично нейтральними (укр. *мояробота*, пол. *zdrowamama*) або розмовними, просторічними, частина з них має іронічне забарвлення, пор. пол. *zinnepiwko, matkapolka*.

В українській і польській мовах такі утворення ще не стали повноцінними словами, проте в деяких мовах, не лише в англійській або німецькій, для яких зрощення є типовими, хаштегі проникають у лексичний склад. Наприклад, у російському розмовному вживанні зустрічаються вирази типу *мамадорогая*, які вимовляються без паузи між вихідними словами. Російське зрощення *яплакаль* подається у “Словнику молодіжного сленгу” як окреме слово зі значенням ‘смішно до сліз’, що має синонімічні варіанти *я плакаль, я плакаль, яплакал, я плакал*, причому у граматичному плані це зрощення кваліфікується як прислівник або предикатив (СМС).

Гіпотетично, подібні процеси можуть відбуватися в українській і польській мовах. Можливо, під впливом Інтернет-культури, а також зростання інтересу в кожній країні до свого національного коріння почнуть переходити в активне вживання призабуті зрощення, утворені на питомій основі. Наприклад, у сучасному поль-

ському мовленні слово *gryzipiór* у значенні *ірон.* ‘письменник, публіцист’ понад 100 років не використовувалося й навіть не згадане в останніх словниках польської мови, проте трапляється в письмовому та усному мовленні останнього періоду, напр.: *Tłum <...> w parze ze sprawnym marketingiem potrafi m. in. przywiać na taką imprezę nie tylko tak skromnego gryzipióra jak ja, lecz także elektryka z dalekiej Australii, który leciał dłużej niż ona trwała* (W. Andrzejewski). Епізодично почали з’являтися нові словесні зрощення. Так, протягом останніх кількох років у польській мові з’явилося слово *wyrwireka*, яке позначає небезпечний механізм (деталь мотоцикла, лижний витяг, елемент зброї, альпіністське знаряддя) і має іронічний відтінок. Слово ще не зафіксовано жодним словником і не потрапило в Національний корпус польської мови, але вживається в Інтернет-просторі та усному мовленні.

Проблематика українських і польських слів-зрощень належить до маловивчених питань мовознавства. Результатом окремого лінгвістичного аналізу має бути семантика співвідносних зрощень обох мов. Частина цих слів більшою або меншою мірою розійшлася у своїх значеннях, стилістичних характеристиках і под. Наприклад, практично не збігаються у своїх значеннях полісемічні слова укр. *сваволя* і пол. *swawola*. Таке дослідження мало б проводитися із залученням широкого ілюстративного матеріалу.

Перспективним видається вивчення українських і польських словесних зрощень під етимологічним кутом. Походження багатьох зрощень нині є нез’ясованим. Наприклад, у “Словарі української мови” Б. Грінченка зафіксовано слово *бурчимуха* зі значенням ‘гедзь’ (СГ, т. 1, 115), пор. із польським нейтральним словом *bolimuszka* – різновид гедзя. У словниках польської мови зафіксований іменник *burczymucha* зі значенням *розм. жарт.* ‘людина, яка весь час чимось незадоволена; надойдлива людина’ (USP, т. 1, 350). Очевидно, слова *бурчимуха* і *burczymucha* генетично пов’язані. У тому ж словнику Б. Грінченка виступає іменник *болібрюх* зі значенням ‘подорожник’ (СГ, т. 1, 84). В Україні поширене прізвище *Болібрюх*. Водночас у реєстрах польських прізвищ, також сучасних, трапляється антропонім *Bolibrzuch* (пор. багатозначну лексему *pasibrzuch*).

Очевидно, об'єктом подальшого вивчення українських і польських словесних зрощень повинні бути взаємні запозичення. Деякі приклади запозичення зрощень потрапили до “Етимологічного словника української мови” (напр.: укр. *сваволя* ← пол. *swawola* (ЕСУМ, т. 5, 185–186), проте діахронне вивчення словесних зрощень у цьому плані залишається актуальним.

Зрощення трапляються також у діалектному вживанні. Наприклад, діалектними синонімами слів укр. *мухомор* // пол. *tuchotor* стали відповідно укр. *моримуха* (*моримух*) і пол. *świećtymucha*. Приклади такого типу також варто дослідити в зіставному ракурсі.

Отже, аналіз словесних зрощень в українській і польській мовах може здійснюватися в етимологічному, семантичному, структурному, морфологічному, контрастивному аспектах, в антропоніміці, топоніміці, діалектології й ін. Крім того, важливими є зіставлення українських слів-зрощень із матеріалом інших слов'янських, а також германських, романських та інших мов. При цьому мають бути враховані засади зіставно-типологічного аналізу за принципом сходження / розходження словотвірних явищ між окремими мовами. Матеріал досліджень може використовуватися в дидактичній і лексикографічній практиці.

ДЖЕРЕЛА

ЕСУМ – Етимологічний словник української мови. Т. 1–6 / ред. О. С. Мельничук. – К. : Наук. думка, 1982–2012.

КУМ – Корпус української мови. URL : <http://www.mova.info> (дата звернення: 8.03.2018).

СГ – Словарь української мови. Т. 1–4 / ред. Б. Грінченко. – К. : Вид-во АН УРСР, 1958.

СМС – Словарь молодежного сленга. URL : www.mathsolution.ru, (дата звернення: 8.03.2018).

СУМ – Словник української мови. Т. 1–11 / ред. І. К. Білодід. – К. : Наук. думка, 1970–1980.

GN – Geneza nazwisk URL : <http://www.geneza.nazwisk.pl> (дата звернення: 8.03.2018).

НКР – Narodowy korpus języka polskiego. URL : <http://www.nkjp.pl> (дата звернення: 8.03.2018).

STPU – Kononenko I., Mytnik I., Wasiak E. Słownik tematyczny polsko-ukraiński. – Warszawa : PWN, 2010.

USP – Uniwersalny słownik języka polskiego. Т. 1–6 / ред. S. Dubisz. – Warszawa : PWN, 2003.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов : монографія / ред. О. С. Мельничук. – К. : Наук. думка, 1966.
2. Кононенко І. Українська та польська мови: контрастивне дослідження : монографія / І. Кононенко. – 2 вид. – Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2017.
3. Масенко Л. Українські імена і прізвища / Л. Масенко. – К. : Знання, 1990.
4. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець XX – початок XXI ст.) : монографія / О. О. Тараненко. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015.
5. Фридрак В. Б. Іменники-зрощення в українській мові / В. Б. Фридрак. С. 1–6. URL : <http://www.kulturamovy.univ.kiev.ua> (дата звернення: 8.03.2018).
6. Bąk P. Gramatyka języka polskiego / P. Bąk. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 2010.

REFERENCES

1. Melnychuk O.S. (ed.) (1966) Vstup do porivnialno-istorychnoho vuvchennia slovjanskykh mov [*Introduction to comparative-historical study of Slavic languages*]. Kyiv: Naukova dumka, 594 p. (in Ukrainian).
2. Kononenko I. (2017) Język ukraiński i polski: studium kontrastywne [*Ukrainian and Polish languages: Contractual study*]. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, wyd. 2, 808 p. (in Ukrainian).
3. Masenko L. (1990) Ukrajynski imena i przyzviszcza [*Ukrainian names and surnames*]. Kyiv: Znannya, 48 p. (in Ukrainian).
4. Taranenko O.O. (2015) Aktualizovani modeli v systemi slovotvorennia sychasnoji ukrajynskojj movy [*Actualized models in the system of word formation of the modern Ukrainian language (end of the XX - beginning of the XXI century)*]. Kyiv: Vydavnychi dim Dmytra Buraho, 248 p. (in Ukrainian).
5. Frydrak V.B. Imennyky-zroszczennia v ukrajynskij movi [*Nouns-fusion in the Ukrainian language*]. Pp. 1-6 (e-product), from <http://www.kulturamovy.univ.kiev.ua>, (8.03.2018) (in Ukrainian).
6. Bąk P. (2010) Gramatyka języka polskiego [*Grammar of the Polish language*] Warszawa: Wiedza Powszechna, 508 p. (in Polish).

Стаття надійшла до редколегії 06.04.18

Iryna Kononenko, Doctor of Philology, adjunct
University of Warsaw, Poland

Verbal accretion in Ukrainian and Polish

The article deals with blending as one of the mechanisms of accretion formation in Ukrainian and Polish. The author analyzes the main peculiarities of accretion words on the background of other Slavonic languages. Verb unity is seen as a com-

bination of syntactic constructions in one word. It has appeared even in the Indo-European language, but over time its productivity in different languages has become substantially divergent. In particular, in Polish, the unity is more common in comparison with Ukrainian. Frequency and the use of word combinations are reflected in the national corpus of both languages. The article analyses the creation of unities – different parts of the language. The most common in Ukrainian and Polish are the noun unities. Typical for both languages is the unity of the Imperative and a noun. In Polish, unlike Ukrainian, verb unities are occasionally formed. The activation of the creation of unities in the Internet culture is shown, especially in the hashtags. The problems of further studies of unities in the Slavic languages are described.

Key words: *word, difficult word, compo, accretion, verbal, Ukrainian, Polish, Slavonic, language.*